

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1906. Andra Kammaren. N:o 66.

Torsdagen den 24 maj.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 17 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos hvartdera för sig och blefvo af kammaren godkända:

statsutskottets memorial n:o 164, i anledning af kamrarnas återremiss i visst afseende af utskottets utlåtande n:o 12 angående Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om anslag för beredande af dyrtidstillägg för år 1906 åt en del tjänstemän och betjänte m. m.; och

särskilda utskottets memorial n:o 2, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

§ 3.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 143, till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

Vidare anmälades och godkändes bevillningsutskottet förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 186, till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående en mellan Sverige och Tyska riket afslutad handels- och sjöfartstraktat m. m.

Andra Kammarrens Prot. 1906. N:o 66.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 165, i anledning af väckta motioner angående påläggande af en afgift å järnmalm, som exporteras, m. m.;

n:o 166, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande af kostnader för handläggning inom kommerskollegium af ärenden, som enligt det i kungl. proposition den 7 sistlidne mars innefattade förslag till lag angående kontroll å ångpannor skulle tillhöra den i samma förslag omförmälda kontrollmyndighet, m. m.; samt

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 27, angående beräkning af vissa bevilningar för år 1907;

n:o 28, med förslag till ny tulltaxa m. m.; och

n:o 29, angående ändrad lydelse af § 4 i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,43 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Fredagen den 25 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 18 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos hvart för sig och blefvo af kammaren godkända:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 165, i anledning af väckta motioner angående påläggande af en afgift å järnmalm, som exporteras, m. m.; och

n:o 166, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande af kostnader för handläggning inom kommerskollegium af ärenden, som enligt det i kungl. proposition den 7 sistlidne mars innefattade förslag till lag angående kontroll å ångpannor skulle tillhöra den i samma förslag omförmälda kontrollmyndighet, m. m.; samt

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 27, angående beräkning af vissa bevilningar för år 1907;

n:o 28, med förslag till ny tulltaxa m. m.; och

n:o 29, angående ändrad lydelse af § 4 i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892.

§ 3.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels n:o 1, till riksdagsbeslutets ingress,

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 36 angående dels lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 m. m., dels ock lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs,

n:o 37, rörande lag angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfa fast egendom samt lag om ändrad lydelse af 22 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring,

n:o 38, angående dels revision af konkurslagen m. m., dels ock tillägg till 73 § i samma lag,

- n:o 39, angående löne reglering för lärare vid folkskolor m. m.,
n:o 40, angående lag om fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 6 juni 1902, innefattande inskränkning i inmutningsrätten, är stadgadt,
n:o 41, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning,
n:o 42, angående anslag till förlikningsmän för medling i arbetstvister,
n:o 43 rörande lag angående medling i arbetstvister,
n:o 44, angående bestämmande af tullen å maskiner och verktyg efter vikt m. m.,
n:o 45, rörande tullbehandlingen af vissa för fartygs bygande m. m. afsedda materialier och skeppsförnödenheter,
n:o 46, beträffande förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge,
n:o 47, rörande ändring i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker m. m., och
n:o 48, angående Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 31, 49 och 53 regeringsformen samt §§ 10 till och med 22 äfvensom §§ 25 och 38 riksdagsordningen så ock till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets memorial n:o 168, med förslag rörande aflöningen för de vid lagtima riksdag hos kamrarna och de ständiga utskotten samt i Riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjante.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,27 f. m., för att åter sammanträda kl. 7 e. m. enligt därom utfärdadt anslag.

In fidem

Herman Palmgren.

Fredagen den 25 maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Till bordläggning anmälde statsutskottets memorial:

n:o 167, angående statsregleringen för år 1907; och
n:o 169, angående beviljande för innevarande riksdag af ökad belopp till gratifikationer åt tjänstemän hos statsutskottet.

§ 2.

Anmälde och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 139, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, och

n:o 141, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret.

Vidare anmälde och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 187, i fråga om mera betryggande garantier för utförande på ett tillfredsställande sätt af byggnader för arméns behof,

n:o 188, i anledning af ifrågasatt inskränkning af de ordinarie häradshöfdingarnes tjänstledighet samt skärpta kompetensvillkor för erhållande af domareförordnande, och

n:o 189, angående inrättande inom generaltullstyrelsen af en byrå för lämnande af upplysningar i tulltekniskt afseende.

§ 3.

Härefter anmälde och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 49, angående förordning om ändrad lydelse af 3 § 7 mom. i förordningen angående mantalsskrifning den 6 augusti 1894;

n:o 50, angående rösträtt för kvinnor vid val till Andra Kammaren,

n:o 51, angående upplåtelse till riksbanken med äganderätt af visst område å Helgeandsholmen med därå uppförd byggnad för banken,

n:o 52, angående förslag till ändrad lydelse af § 1 mom. 10, § 3 mom. 7, § 4 mom. 1, 2 och 4 tryckfrihetsförordningen äfvensom till införande i sistnämnda paragraf af ett tillagdt mom. 12,

n:o 53, angående förslag till ändrad lydelse af §§ 39, 41, 42 och 43 regeringsformen,

n:o 54, angående kreditivsummorna,

n:o 55, angående förslag till lag angående kontroll å ångpannor,

n:o 56, angående utbetalning af anslag till riksdags- och revisionskostnader,

n:o 67, angående en mellan Sverige och Tyska riket afslutad handels- och sjöfartstraktat m. m., och

n:o 68, angående Kungl. Maj:ts proposition om ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen den 3 december 1897 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst m. m.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7,21 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Lördagen den 26 maj.

Kl. 12 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 19 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos hvart för sig och blefvo af kammaren godkända statsutskottets memorial:

- n:o 167, angående statsregleringen för år 1907;
- n:o 168, med förslag rörande aflöningen för de vid lagtima riksdag hos kamrarna och de ständiga utskotten samt i Riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjante; och
- n:o 169, angående beviljande för innevarande riksdag af ökad belopp till gratifikationer åt tjänstemän hos statsutskottet

§ 3.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 190, till Konungen, angående beräkningen af statsverkets inkomster.

Vidare anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

- n:o 191, angående ny tulltaxa m. m., och
- n:o 192, angående ändrad lydelse af § 4 i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892.

§ 4.

Härefter anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

- n:o 3, angående val af två fullmäktige i riksbanken och två fullmäktige i riksgäldskontoret samt suppleanter för Riksdagens samtliga fullmäktige i nämnda verk,
- n:o 57, angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor,
- n:o 58, rörande förordning angående understöd af allmänna medel till utflyttningar i följd af laga skiften,
- n:o 59, angående förslag till förordning om automobiltrafik,

n:o 60, rörande lag angående ansvarighet för skada i följd af automobiltrafik samt lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § strafflagen,

n:o 61, rörande lag angående öfvergångsbestämmelser för tillämpning af lagen den 20 juni 1905 om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891,

n:o 62, rörande ändring i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl,

n:o 63, angående lag om förbud för krigsmanskap att deltaga i vissa sammankomster,

n:o 64, angående lag om rikets flagga,

n:o 65, angående lag om vissa ändringar i 8 och 10 kapitlen strafflagen och lag om ändrad lydelse af 77 § strafflagen för krigsmakten den 7 oktober 1881,

n:o 69, rörande vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften, och

n:o 70, angående en viss inkomstskatt för år 1907.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial:

n:o 170, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

n:o 171, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 172, angående den nya riksstaten; samt

bevillningsutskottets betänkande n:o 30, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,27 på dagen.

In fidem

Herman Palmgren.

Söndagen den 27 maj.

Kl. $\frac{1}{2}$ 2 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 20 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos hvar för sig och blefvo af kammaren godkända:
statsutskottets memorial:

n:o 170, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret;
n:o 171, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och
n:o 172, angående den nya riksstaten; samt

bevillningsutskottets betänkande n:o 30, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

§ 3.

Anmälades och godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från *bevillningsutskottet*:

n:o 193, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; samt

från *statsutskottet*:

n:o 194, i anledning af Kungl. Maj:ts framställningar om anslag för beredande af dyrtidstillägg för år 1906 åt en del tjänstemän och betjänte;

n:o 195, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående beviljande af medel till uppförande af nya byggnader för armén,

n:o 196, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp af de enskilda telefonanläggningarna i Stockholm med omnejd,

n:o 197, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till inköp af enskilda tillhöriga vattenfall, lämpliga för elektrisk drift å statens järnvägar,

n:o 198, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen om godkännande af förslag till öfverenskommelse mellan svenska staten, å ena, samt Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gellivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund, å andra sidan, angående viss grufegendom m. m.,

n:o 199, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen samt till anskaffande af ytterligare rullande materiel vid statens järnvägar,

n:o 200, angående statsregleringen för år 1907 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp,

n:o 201, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret,

n:o 202, med öfverlämnande af ny riksstat, och

n:o 203, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande af kostnader för handläggning inom kommerskollegium af ärenden, som enligt det i kungl. proposition den 7 sistlidne mars innefattade förslag till lag angående kontroll å ångpannor skulle tillhöra den i samma förslag omförmälda kontrollmyndighet m. m.

§ 4.

Vidare anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 66, i afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen,

n:o 71, angående beredande af lånemedel för fortsatt utveckling af statens telefonväsende,

n:o 72, angående anvisande af medel till utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer,

n:o 73, angående statsregleringen,

n:o 74, angående dispositionen af besparingarna under hufvudtitlarna,

n:o 75, angående beräkning af riksgäldskontorets utgifter och inkomster,

n:o 76, angående anvisande af medel till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens järnvägar,

n:o 77, angående anvisande af medel till inlösen af Strömstad—Skee järnväg,

n:o 78, angående inlösen för statens räkning af Örebro—Svartå järnväg,

n:o 79, angående anläggande af en kraftstation vid Trollhättan,

n:o 80, angående tillhandahållande åt järnvägsstyrelsen af erforderligt penningbelopp för förvärfvande af ett Säfveåns aktiebolag tillhörigt område,

n:o 81, angående inköp af i enskild ägo befintliga vattenfall,
n:o 82, angående inrättande af en särskild fond för befräm-
jande af uppodling af jord i Norrland och Dalarne,
n:o 83, angående låneunderstöd åt enskilda järnvägar,
n:o 84, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst,
n:o 85, angående ny tulltaxa m. m., och
n:o 86, angående ändrad lydelse af § 4 i förordningen an-
gående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter
den 2 december 1892.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes häruppå kl. 1,55 på dagen.

In fidem

Herman Palmgren.

Måndagen den 28 maj.

Kl. $\frac{1}{3}$ 11 f. m.

§ 1.

Upplästes för justering de vid kammarens sammanträde den 21 innevarande maj förda protokollen.

Härvid yttrade:

Chefen för civildepartementet herr statsrådet Schotte: Herr talman! Då jag icke var i kammaren närvarande, när herr vice talmannen i plenum den 21 innevarande maj, vid slutet af debatten om förslaget till uppgörelse mellan staten och de norrbottniska malmbolagen, hade ett mot mig särskildt riktadt yttrande, ber jag härmed vid protokollsjusteringen få anmärka, att jag trott mig hafva riktigt uppfattat andemeningen i herr vice talmannens af mig bemöta yttranden. Att, om jag härutinnan tagit fel, detta uppenbart beror af ett under en långvarig diskussion lätt förklarligt misstag angående huru de olika talarne motiverat sina yrkanden, ett misstag, som således varit fullständigt ofrivilligt, torde ingen betvifla.

Emellertid har jag här velat nedlägga en protest mot det sätt, hvarpå herr vice talmannen ansett sig böra bemöta mitt yttrande.

Vidare anfördes ej. Kammaren godkände protokollen.

§ 2.

Ordet lämnas härefter till

Herr vice talmannen Pehrson, som yttrade: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren ville besluta att uppdraga åt representanterna för Stockholms stad och öfriga ledamöter af kammaren, hvilka möjligen äro närvarande, att verkställa justering af de kammarens protokoll, som nu vid riksdagens afslutande äro ojusterade.

Denna hemställan blef af kammaren bifallen.

§ 3.

Kammarens ledamöter, hvilka af Kungl. Maj:t blifvit kallade att denna dag efter bevistad gudstjänst infinna sig å rikssalen,

där riksdagen komme att afslutas, afgingo nu till slottskapellet för åhörande af riksdagspredikan. Efter gudstjänstens slut begåfvo sig kammarens ledamöter till rikssalen, där jämväl Första Kammarens ledamöter infunno sig.

Herr statsrådet och chefen för civildepartementet Schotte uppläste där Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Staaff att å Kungl. Maj:ts vägnar meddela Riksdagen Kungl. Maj:ts svar på Riksdagens skrifvelse den 9 sistlidne februari angående af Riksdagen beslutad ändring i rikets grundlagar äfvensom afsluta riksdagen.

Därefter framträdde hans excellens herr statsministern och meddelade, att Kungl. Maj:t godkänt den af Riksdagen beslutade ändringen i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen.

Sedan häruppå kamrarnes undersåtliga vörndnad och välönskingar blifvit af herrar talmän framförda samt herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst riksdagsbeslutet, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara afslutad.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till kammarens samlingsrum, tog herr talmannen afsked af kammarens ledamöter med följande ord: Mina herrar! Detta års lagtima riksmöte är afslutadt, och vi få nu återvända till de efterlängttade kära hemmen. De tomma bänkraderna bära vittne om, att flertalet af kammarens ledamöter redan anträdt hemfärden, och man kan så mycket mindre förundra sig däröfver, som denna Riksdags arbete varit lika så långvarigt och träget, som de synnerligast under den sista tiden förekommande frågorna varit stora och betydelsefulla. Mätte de öfver dem fattade besluten visa sig hafva varit lika lyckliga för vårt kära fosterland, som våra känslor för dess väl varit djupa och varma samt vår önskan att gagna det varit ärlig och allvarlig!

Mina herrar! Af fullaste hjärta tackar jag Eder, alla här närvarande och kammarens alla ärade ledamöter, för det förtroende och den välvilja, som under detta år liksom under så många föregående visats mig. Och då vi nu skiljas, tillönskar jag Eder alla en angenäm och väl behöflig hvila efter det ansträngande arbetet — en hvila, som måtte skänka stärkta krafter till fortsatt lyckosamt arbete för enskildt och allmänt väl.

Vördsamt anhåller jag att få vara i eder vänliga hägkomst bevarad.

Till sist ber jag Eder förena Eder med mig i den gamla svenska bönen: Gud bevare Konungen och fäderneslandet!

Härpå svarade herr Lothigius: Herr talman! Till Eder, herr talman, får jag frambära kammarens samtliga ledamöters, de frånvarandes såväl som de närvarandes, varma tack för den utmärkta skicklighet, reda, klarhet och oväld, hvarmed Ni ledt

kammarens öfverläggningar under det nu afslutade, arbetstyngda riksmötet liksom under flera föregående. Vi tacka Eder äfven af varmaste hjärta för den synnerliga välvilja, hvarmed Ni omfattat oss alla och en hvar, och vi uttala vår lifliga förhoppning, att, när Riksdagen ånyo samlas, kammaren åter måtte få hälsa Eder på den plats, Ni nu lämnat.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter afskedshälsningar och åtskildes.

In fidem

Herman Palmgren.

Tisdagen den 5 juni.

Kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

Sedan Andra Kammaren genom beslut den 28 nästlidne maj åt representanterna för Stockholms stad samt dem af kammarens öfriga ledamöter, som efter riksdagens afslutande befunne sig kvar i hufvudstaden, uppdragit att justera de kammarens protokoll, hvilka vid riksdagens afslutande återstode ojusterade, hade tillkännagifvande om att nämnda justering komme att denna dag kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m. försiggå i kammarens läsrum blifvit vederbörligen utfärdadt; och tillstädeskommo nu på utsatt tid följande kammarens ledamöter:

herr *J. E. von Krusenstjerna*,
 » *E. Hammarlund*,
 » *F. Berg* i Stockholm,
 » *K. A. Staaff*,
 » *K. H. Branting*,
 » *M. F. Nyström*,
 » *V. L. Moll*,
 » *S. A. K. Natt och Dag*,
 » *E. F. W. Blomberg*,
 » *K. E. O. Kjellberg* och
 » *S. J. Enander*.

De protokoll, som hållits vid kammarens sammanträden den 22, den 23, den 24, den 25, den 26, den 27 och den 28 nästlidne maj, upplästes och blefvo af kammarens tillstädesvarande ledamöter godkända.

In fidem

Herman Palmgren.
